

גיליון מס' 321 פרשת כי תשא
תשע"ט שנה שביעית

גליון זה נודב
להצלחת ידידנו החשוב
שיראה ברכה והצלחה בכל העניינים

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

בדידי הוי עובדא

למה נועדו העיניים?

אל חדרו של רבינו שליט"א נכנס אברך, וביקש ברכה לרפואה שלמה. סובל הוא מכאב חזק באחת מעיניו, עד כדי חשש עיוורון באותה העין. הרהר רבינו שליט"א בדעתו למשך זמן - מה, ואח"כ שאל את האברך: "חצי ש"ס, כבר למדת?". האברך, נבוך - משהו, השיב שטרם הספיק ללמוד חצי ש"ס, ורבינו המשיך ואמר: הרי העיניים נועדו בכדי ללמוד תורה, ללמוד את כל הש"ס, אם תחזור לראות בשתי עיניך, תלמד את כל הש"ס? שאל רבינו. "כן!", השיב האברך, "אני מוכן לקבל זאת על עצמי". ולאחר ששמע רבינו שליט"א את הבטחתו בירכו ברפואה שלמה, שיעלמו הכאבים ויראה בעיניו את דפי הגמרא, ויוכל ללמוד במנוחת הדעת. (ידידי ישר)

פשט על הפרשה

"ויהי בדרת משה מזהר סיני ושני לוחות העדות ביד משה וגו' כי קרן עור פניו בדברו אתו" (לד, כט)

ובתנחומא סל"ז, מנין זכה משה לקרני ההוד וכו' ור"ש בר נחמן אמר הלוחות ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה טפחים והיה משה מחזיק בשני טפחים והקב"ה בשני טפחים וטפחיים ריוח באמצע משם נטל משה קרני ההוד. וצ"ב. ויל"פ בדרך רמז, דהנה התורה ומצוותיה מחולקות לג', שיש את החלק הפשוט שכל א' ביכלתו להבין וכנגד זה היה משה מחזיק בשני טפחים ויש את סודות התורה שאין ביד בריה יכולת להבינם ולהשיגם וכנגד זה אלו שני הטפחים שהחזיק הקב"ה, ויש את חלק התורה שרק אחרי עמל ויגיעה רבה יש בכח אנוש להשיגה וזהו ב' הטפחים האמצעיים, וז"ש שמשם זכה מרע"ה לקרני ההוד והיינו שחכמת אדם תאיר פניו כמ"ש בנדרים מ"ט ב' שפניו של רבי יהודה צהובים היו ואמר שהסיבה היא משום שחכמת אדם תאיר פניו, וכן אמרו כמה אמוראים בירושלמי שקלים פ"ג ה"ב ע"ש.

(טעמא דקרא)

עלי שי"ח

"התרמה בשיטת ההכפלה"

בתקופה זו, יש כמה וכמה מגביות של כספים עבור מוסדות התורה והחסד, הנקרא בשפה אנגלית 'מייצ'ניג'. דהיינו שכנגד כל תרומה, נדיב לב יתרום גם הוא אותו הסכום למוסד התורני. כך יוצא שמי שתרום מאה שקל, נחשב שתרום מאתיים, היות ומכוחו נכנס למוסד מאתיים שקלים.

אל רבינו מידי יום מגיעים מוסדות שונים המבקשים את ברכתו המיוחדת, למען התורמים, כדי לעודד אותם לתרום. שא"ל את רבינו האם מי שתרום כסף, ואחר תורם כנגדו את אותו הסכום, נחשב לו לתורם כאילו קיים מצות צדקה על כל הסכום המזכר או רק על מה שתרום?

וענה שבודאי מצות צדקה יש רק על מה שתרום, אבל יש לו זכות גדולה במה שבגללו מישוהו אחר תורם כסף, וכן הוא גם להיפך, לאותו נדיב שהבטיח כנגד כל תרומה שיתרום גם הוא, יש לו זכות גדולה אבל לא מצוה כפולה, אלא מצוה על מה שתרום על מה שתרומו כנגדו.

מעשה שהיה במייצ'ניג נוסח בני ישיבה.

באחד הישיבות המפורסמות במרכז הארץ. בחורי הישיבה רצו להתחיל ולסיים את הש"ס, לכבודו של אחד מנדיבי הישיבה שעמד לבקר בה. כנהוג, חילקו את דפי הש"ס בין כל הבחורים, אבל אחרי הכל נותרו עוד כמה מאות דפי גמרא.

פנו איפה, אל אחד ממתמידי הישיבה, בחור חשוב שפקיע שמו כגרים באורזיתא, וביקשו ממנו שיאות ליטול על עצמו את דפי הגמרא שנותרו. (כידוע, למי שמתמיד ומנצל את הזמן, יש פנאי להכל).

הבחור, שלא רצה שבכל פעם י'נצלו' אותו, אמר שהוא יעשה תנאי כזה: על כל דף שבחור יקבל על עצמו ליטול ממה שחסר, ילמד הוא כנגדו שני דפים. באופן זה יוכלו בקלות לגמור את מה שנותר מן הש"ס...

ואכן הרעיון הצליח מעל המשוער, ולא עברו שעות אחדות ועשרות בחורים קיבלו על עצמם להוסיף ללמוד דפי גמרא, וכנגדם נוטל הבחור המתמיד, והש"ס כולו 'נגמר'.

אלא שאחרי כמה ימים כמה מן הבחורים הודיעו שלא יוכלו לעמוד בהתחייבות ויהיה סיום של רוב הש"ס. שמע מזה הבחור המתמיד ואמר שאם כן גם הוא לא ילמד את אותם דפים שכנגד, כי לקח רק על דעת שאחרים יקחו גם הם. מאידך, האחרים לחצו עליו ואמרו לו, לפחות שיחיה סיום רוב גמור של ש"ס, ולמה לא תלמד מה שקיבלת על עצמך.

הדבר הובא לפני רבינו, שנהנה מן הרעיון, ולא רצה להיכנס לפרטי ההלכה, רק הגיב במבט של דעת תורה: שיקול של בחור לא צריך להיות האם אחרים לומדים או לא, הוא צריך ללמוד את כל מה שביקשו ולקח על עצמו. אפילו אם הוא צודק בדבריו, זה לא צריך להיות השיקול הנכון.

מברכת עבט עס
י' חק 31608

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

פגהדף היומי

"בדין ברכת המצות"

חולין פ"ג ב' דא"ר זירא השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנ' ושפך את דמו וכסהו בעפר כו'. והנה על העפר שנותן למטה אין מברכין אע"ג שגם הוא מצוה ונראה דה"ה דאין מברכין על הורדת העגלה ערופה לנחל איתן אע"ג דהיא מצוה בפ"ע ואינו כמו המדידה דמברכין עלי' דכיון דמבו' בסנהדרין מ"ז ב' דההורדה מקרי הזמנה למצוה אלמא דאין מצוה זו אלא הכנה למצות עריפה, ולא דמי למש"כ הרמב"ן בהשגותיו לסה"מ דבקרבות מברכין על השחיטה והקבלה וההולכה והזריקה ועל היציקות והבלילות דכל אלו כ"א מצוה בפ"ע היא אבל כאן דמיא לעשיית תפילין ומזוזה וסוכה וציצית דאף דגם עשיית מצוה קי"ל כרב במנחות מ"ב א' דכל שאין עשייתן גמר מצוה אין מברכין עלי' אף שיש לחלק קצת, ואף שכ' הרוקח בס' שס"ו שמברכין על קידוש אפר חטאת ועל הזאתה התם הקידוש מצוה בפ"ע אפ' לא יצטרך כלל להזאה וכן על תרומת הלשכה דאמר' בירו' פ"ג דשקלים דמברכין עלי' משום דהתרומה בעצמה מצוה אבל כאן אינה אלא התחלה של העריפה וה"ה גבי כיסוי הדם וכמ"ש, ואין להק' מהא דמברכין על הבדיקה על ביעור חמץ וכ' הראשונים משום דהוא אתחלתא של הביעור דלמחר דשאני התם דהבדיקה היא ממש תחי' הביעור שהרי מוציאו מהבית ומכל המקומות אבל כאן תרי מילי נינהו וחדא הכנה לחברתה.

נסכת כלה רבתי פרק ח': "ואומר והלוחות מעשה אלקים המה והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלוחות, אל תקרי חרות אלא חירות, אין לך בן חורין אלא ההוגה בתורה, ואומר וממתנה נחליאל ומנחליאל במו". עובדות מחיי התורה של רבנו שר התורה מהבית פנימה

רבנו מתחיל את הש"ס בערב פסח את מסכת ברכות ומסיימה בערב ז' דפסח, ואז בז' דפסח מתחיל ח' דפין של משניות זרעים, ובמקביל את כל הדפים מהירושלמי השייכים להם, ולכן ימים אלו אצל רבנו עמוסים. ואמר לי פעם שצריך ללמוד כל יום 50-60 דף ירושלמי זרעים. וכמדומה שבשמונה ימים גומר את כל סדר זרעים.

בכו' ניסן תשס"ט אמר לי, כי בימים אלו אין לו זמן לכתוב חידושי תורה מחמת ריבוי הדפים שלומד. ולמחרת שאלתיו: האם מתקשה בהשלמת הלימוד של החובות? ואמר: זה קשה. שאלתי, האם קשה לרבנו יותר משנים שעברו? יש מקומות יותר קשה יש מקומות יותר קל, במה שיגעתי יותר קל, כלאים היה היום יותר קל, אבל דמאי יותר קשה.

כ"ו ניסן תש"ע הרי פעם אחת ראיתי את רבנו (בלימוד מסכת יבמות) שלמד דף אחד כשתי דקות וחצי. כי יבמות הוא ממש גירסא דינקותא, כי למדתי עוד בנעורתי מאבא, ולפני ששלחני לישיבה בפ"ת אמר לי שיבמות הוא רוצה שאלמד אצלו כי היא מסכת קשה. וכך היה שלמדתי עמו יבמות ואח"כ שלחני לפ"ת. למחרת כ"ח ניסן תשס"ט שאלתיו שוב איך החובות היום? זה קשה. אין שום לימוד בלא קושי כלל, היום זה הלימוד של מסכת שביעית.

ח' שמיני כ"ד ניסן תש"ע. רבנו אמר לי כי היום אין קבלת קהל וגם ביטלתי את הטיפול הבריאותי [הלא דחוף] כי בשבוע אחד הזה, כעת אני לומד כל זרעים עם ירושלמי. אמש למדתי 70 דף. וכי זה לוקח כל כך הרבה זמן?! הרי פעם אחת ראיתי שרבנו לומד דף ביבמות בכ 3 דקות? בשבוע הזה, הלימוד לוקח לי את רוב היום, ואין כוחי כמו בימים עברו, ולפעמים אני צריך לעיין שוב, וזה לוקח זמן.

הרבנית אמרה לי, כי רבינו מעולם לא מסוגף את עצמו בענייני אוכל, והבנתי מבנו הגאון שליט"א שכך גם בנוגע לשינה הכל נורמאלי. אבל, אם לא סיים את החיובים שלו, אז מאד מתאמץ ואפילו שנרדם בעת לימודו הרבה פעמים, לא ילך לישון אלא נרדם ומתעורר ולומד ושוב נרדם ושוב ושוב מתאמץ ולא הולך לישון. [עוד אמרה: כי דקדוק ההלכה זה בפשטות וטבעיות וזה במהותו ובנשמתו ולא שייך אחרת] (כל משאלותיך)

יפה מראה

פורים קטן

'וטוב לב משתה תמיד' (רמ"א סימן תרצ"ז בדיני פורים קטן) בפורים קטן, כמו בפורים גדול, אין הרבה שינוי בסדר היום של רבינו שליט"א. הוא מקיים את מצות היום ומיד שוקע בתלמודו. בפורים קטן הוא נוהג לטעום מעט יין, לכבוד היום, ומלבד זה לא משנה כלום מסדר היום.

ובענין חיוב השמחה בחודש אדר א', דנו לפני רבינו, כי הנה לענין חיוב משתה ושמחה בפורים קטן לשון הרמ"א 'יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה, ואין נוהגין כן מ"מ מרבה סעודה כדי לצאת ידי המחמירין', השאלה מהו לגבי חיוב השמחה משכנס אדר ראשון, האם נוהג או לא, והשיב שלכאורה לדברי הרמ"א שיש להרבות בסעודה כי חושש שהוא כמו חודש אדר שני, ממילא גם לענין השמחה הוא כחודש אדר ויש להרבות בשמחה.



כל החיובות שמורות



בתמונות הנדירות: (צולמו בשנת תשל"ה) בתמונה הימנית רבינו שליט"א (במרכז התמונה, עומד) בביתו של שכינו הגאון רבי גדליה

נדל זצ"ל, אליו היה נכנס לכמה דקות באמצע היום, כדי לשמוח עמו בפורים. בתמונה השמאלית, (מאותו הזמן): הגאון רבי גדליה נדל זצ"ל יושב בראש השולחן, ופניו שמחים בשמחת התורה, לימינו יושב הגאון רבי ישראל מאיר יוטקובסקי זצ"ל, מאחוריו (בלי כובע) עומד הגאון רבי מרדכי ויספיש. ביתו של רבי גדליה זצ"ל היה בית ועד לחכמים, גדולי החכמים בשיכון היו נכנסים לשמוח עמו, ביניהם הגאון רבי יהודה שפירא, והרבה ת"ח ממתפללי בית הכנסת, בתמונה החלקית ניתן לראות את האושר מקיום המצוה ושמחת הפורים על פני כל הנוכחים, כשהם מביטים לעברו של הגאון רבי גדליה זצ"ל, היושב מצידו השני של השולחן שעסק בחדוותא דאורייתא מתוך יינה של תורה (תודתו להג"ר קרויזר על התמונות). (ובהזדמנות זו נפנה שוב לציבור בבקשה קטנה במי שיש תחת ידו תמונות מעין אלו במיוחד מהשנים הקודמות שישלח לנו)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-1586 שלוחה-

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310